

Frågor och svar

Varför har Norge så höga kväveöverskott jämfört med Sverige? (90 kg N/ha jämfört med Sverige 30 kg/ha och 27 kg N/ton vete jämfört med 5kg N/ton vete i Sverige).

Svar: Förmodligen beror det dels på lägre skördar och på större nederbörd under sommarmånaderna.

Lyssnar WWF på LRFs kommentarer om köttguiden?

Svar: Vi har en bra dialog och har fått gehör för att det svenska köttet generellt är bättre än det importerande. Dessutom har WWF valt att addera antibiotikafrågan i guiden efter LRFs önskemål och en del andra skevheter mellan djurslagen.

Var finns kolinlagringen i marken. Det är ju inte bara skogen som lagrar in CO2.

Svar: Kolinlagringen i marken beräknas inom det som på internationell nivå kallas för LULUCF (land use, land use change and forestry). Sveriges netto upptag av kol i marken, grödor och träd är idag 45 milj ton koldioxid, vilket är nästan lika mycket som Sveriges totala utsläpp.

När man anger mullhalt så menar man halten i matjorden. Man vill ha en kolhalt på minst 2 % (mullhalt 3,45 %) för att markens potential till bra skörd ska kunna tas till vara.

Fotosyntes är förutsättningen för att kol ska bindas i biomassa. Hög skörd av biomassa som ger mycket rötter och skörderester eller tillförsel av stallgödsel, rötrest, slam, torv är nödvändigt för att bygga tillräckligt hög mullhalt. Perenner som vall, bete och träd/buskar har större rotsystem och är särskilt viktiga för att binda kol i marken.

Hur når vi 4 promillemålet i svenskt jordbruk?

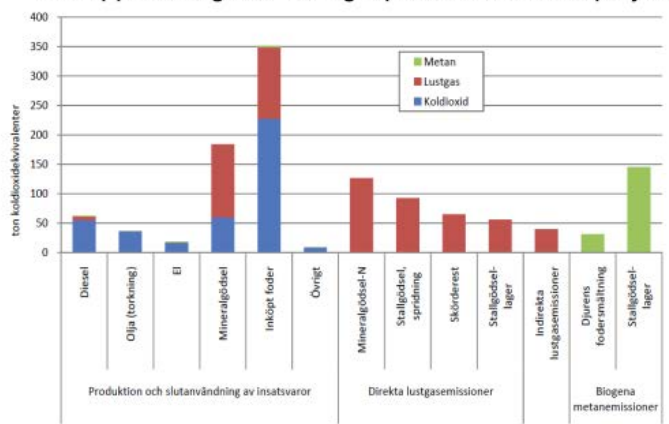
Svar: Jordbruksverket utreder på uppdrag av regeringen hur halten kol i marken kan ökas.

Vore det inte bra att deklarerat vilken klimatgas som livsmedlen ger upphov till i tabellerna. Det är ju i högsta grad intressant att veta om utsläppen består av koldioxid eller metan.

Svar: Absolut. I de vetenskapliga rapporterna redovisas oftast vilka gaser som betyder mest. Exempel är bilden över utsläpp från en gård med grisproduktion, bild 18.

Utsläpp klimatgaser från grisproduktion. Jokerprojektet 2010.

Figur 15: Totala årliga växthusgasutsläpp från växtodlingen och djurhållningen på Badene. De totala utsläppen ligger drygt 1 200 ton CO₂-ekv, varav drygt 50 % N₂O, 33 % CO₂ och 15 % CH₄.

Jag tyckte dom sa att vi haft fler idisslare. Samtidigt visas ett diagram som säger motsatsen. Hur är det i Sverige jämfört med globalt?

Svar: Globalt har antalet vilda stora idisslare minskat från 3-400 miljoner till ca 100 miljoner. Antalet stora idisslare i djurhållningen har ökat från 400 miljoner år 1900 till ca 1,6 miljoner idag.

För Sverige har jag ungefärliga uppgifter om vilda idisslare: ca 450 000 älg och hjort och ca 300 000 rådjur. För de senaste decennierna tämligen konstanta siffror. Har inte koll på hur det var för 100 år sedan. Förmodligen betydligt färre vilda idisslare.

Antal nötkreatur var som mest runt 1930, ca 2,6 milj. År 1800 och 2000 var antalet ca 1,5 miljoner. Nötkreaturen dominerar utsläppen helt från husdjuren och svarade för 75 % år 1800 och för ca 85% åren 1930 och 2000.

Hur har försäljningen av BAT gödsel (Bästa teknik med "katalysator på fabriken skorsten") utvecklats i Sverige?

Svar: Vår bedömning är att 60-70 % av den svenska mineralgödseln är tillverkad inom EU och har de lägre utsläppsvärdena.

Småskaligheten är också viktig för en hög beredskap. Livsmedelsstrategin med en ökad strukturrationalisering är negativ.

Svar: Det är viktigt att jordbruket klarar sin foder- och utsädesproduktion och även drivmedelsleverans och maskinservice mm inom närområdet. Oavsett små eller stora gårdar är det förmodligen viktigt att man både kan specialiseras sig och lyckas samarbeta både bönder emellan, men också inom hela livsmedelskedjan.

Argument för att djuren är nödvändiga i en hållbar produktion vore bra!

Svar: Håller helt med! Det behöver vi jobba igenom bättre.

Om utsläppsmålen är kopplade till per capita, är det inte rimligt att ett utvecklat land som Sverige har högre ambitioner om målet ska nås?

Svar: Jo, det är det. Utvecklade länder har betydligt större utsläpp per capita både i sin produktion och konsumtion och måste minska mest för att klara 2 ton/person. Dessutom svarar ju utvecklingsländerna för den helt dominerande delen av redan gjorda utsläpp. Sverige pratar därför om netto - noll.

Oftast så blandas utsläpp från produktion med utsläpp från konsumtion i de enskilda länderna. I Sverige är utsläpp från konsumtion 10 ton/person och från produktion 5 ton/person. När politiker pratar om netto – noll så är det de 5 tonnen från produktion som ska minskas. Bristen i logiken är uppenbar.

En rättvis jämförelse mellan konventionell och ekologisk produktion per kg vara för utsläpp av växthusgaser.

Svar: Den senaste jämförelsen finns i en rapport Livsmedelsverket finansierat. Läs mer i Livsmedelsverket rapport nr 2 2016.

Tabell 3. Översiktlig jämförelse mellan ekologiskt och konventionellt producerade livsmedel med avseende på miljöpåverkan och resursanvändning i relation till kg produkt. Förklaring till färgerna finns under tabellen. Siffror längst ner till höger i

Livsmedelsgrupp	Klimat	Övergödning	Försurning	Ekotoxicitet	Energi-användning	Mark-användning
Mjök	32	6	6	5	9	13
Nötkött	5	7	3	9	3	4
Fläskkött	4	6	4	4 ^a	4	5
Kycklingkött	4	6	4	4 ^a	2	5
Ägg	2	3	2	1	2	2
Fisk & skaldjur	4	3	4	3	3	0
Jordbruksgrödor	21	11	10	12	18	9
Grönsaker	13	4	4	9	8	2
Frukt och bär	22	4	4	2	9	2

^a endast jämförelser som inkluderar växtskyddsmedel i beräkningen av ekotoxisk miljöpåverkan.

- = ekologisk och konventionell produkt presterar likvärdigt i minst 2/3 av fallen vid ≥ 3 jämförelser; ekologisk produkt skiljer sig med mindre än ± 10 procent i genomsnitt från konventionell produkt vid < 3 jämförelser; och/eller resultaten från enskilda jämförelser pekar åt olika håll.
- = ekologisk produkt presterar bättre än konventionell produkt i minst 2/3 av fallen vid ≥ 3 jämförelser; ekologisk produkt presterar minst tio procent bättre i genomsnitt än konventionell produkt vid < 3 jämförelser. Bättre prestanda innebär lägre miljöpåverkan eller lägre resursanvändning.
- = konventionell produkt presterar bättre än ekologisk produkt i minst 2/3 av fallen vid ≥ 3 jämförelser; konventionell produkt presterar minst tio procent bättre i genomsnitt än ekologisk produkt vid < 3 jämförelser. Bättre prestanda innebär lägre miljöpåverkan eller lägre resursanvändning.
- = data saknas, eftersom metodik för markanvändning eller motsvarande för denna kategori saknas.

Är det motiverat att tänka export av svenska produkter utifrån ett klimatperspektiv?

Svar: Svårt att säga. Men tar man hela paketet med låg antibiotikaanvändning, unikt bra djuromsorg, och bra miljödata ö.h.t. så kan det finnas en marknad. Vi ser att både Danmark och Irland nu använder sig av bl.a. klimatargument för att kunna exportera animalieprodukter utomlands. Man ska nog även väga in effekten av ändrat klimat och att Sverige kommer att ha mer vatten till grödorna än flertalet länder i södra Europa, även om även vi måste ha en vattenstrategi för torrare år. Överlag är prognosen att konsumenter i större utsträckning efterfrågar klimatsmarta, hälsosamma och miljövänliga produkter.

Med hur stor säkerhet kan vi veta att djuret är uppfött i Sverige när vi väljer svenskt kött? Eller är närproducerat säkrare?

Svar: Märket och närproducerat är helt säkra. Vill du ha kriterierna för frysta färdigprodukter kolla på <https://fransverige.se/>

Tycker det fattas information om grovfoderbaserad nötköttsproduktion. Hur ser utsläppssiffrorna ut då?

Svar: Generellt så är utsläppen från grovfoderbaserad produktion högre jämfört med tjurar som äter mycket kraftfoder. Grovfoderbaserade djur kan avge 25-30 kg koldioxid-ekvivalenter (CO₂e) /kg köttslaktvikt och kraftfoderbaserade tjurar kan komma ner till 10-14 kg CO₂e/kg kött.

Kombinationen mjölk och kött är effektiv då mer nytta levereras per djur. Mjölkrasköttet anges till 15-20 kg CO₂e/kg kött. Från detta skulle man kunna dra bort den mängd koldioxid som binds i vallarna. De svenska ogödslade naturbetesmarkerna binder något 10-tal kg CO₂ per år medan en gödslad vall kan binda upp mot 3 ton koldioxid per ha. Några källor anger att den mängd CO₂ som binds i vallarna skulle kunna minska nötkreaturens beräknade utsläpp med 1/3.

Vad är det för fel med åker och betesmark ang. kolbindning likt skogen. Finns flertalet forskare som säger att gräsmarker binder mer kol.

Svar: Den svenska skogen binder brutto per ha ungefär dubbelt så mycket CO₂ i mark och virke (ca 7,5 ton CO₂/ha) som en bra svensk vall binder i marken. Detta kan räknas som kolfälla.

Den mängd biomassa som skördas som foder räknas som noll ur utsläppssynpunkt. Den omsätts snabbt och tillför varken ny koldioxid till atmosfären eller lagrar koldioxid.

Däremot ökar halten i atmosfären av utsläpp av lustgas och koldioxid från tillverkning av kväve, koldioxid från den diesel som behövs för odling och skörd av vällen, samt den lustgas som avgår från den odlade marken.

Det är inte så att gräsmarker kan fånga upp all den koldioxid som släpps ut från fossila bränslen.